

Њ ПУРФОРОС АНАВАСЕ ТЪ ПЪВАНЪ ИЛИА

СВЕТИ ПРОРОК ИЛИА - 20 ЈУЛИ

Свети пророк Илия е един от най-известните хора в историјата на човечеството. Почитан е не само в христијанството и јудаизма, но и в исляма.

Всъщност името на старозаветниот пророк е неизвестно. Ние не знаеме ништо за произхода на свети пророк Илия, за неговото родословие и дори е възможно името Илия да не е неговото собствено име.

„Елијаху“ на библејски еврејски јазик означавало „Јахве е мой Бог“. Съществува мнение, че пророкот приема тоа име по време на противопоставјането с жреците на идола Ваал. ➤ Стр. 6

Те били родни братя родени в провинцията Асия, Мала Азия. Баща им бил езичник, а майка им Теодотия изповядвала християнската вяра. Мъжът ѝ починал рано, и младата вдовица заживяла благочестив живот, като изпълнявала съвета на св. ап. Павел: „Истинската вдовица се надява на Бога и пребъдва в моления и молитви денем и нощем“. Теодотия поучавала децата си да водят богоугоден живот, учила ги на страх Божий, съветвала ги да се утвърждават в християнските добродетели.

Козма и Дамян от ранна възраст залягали да изпълняват Божият закон. Когато порастнали, те просияли със своите добри дела и за да бъдат по-

лезни на ближните си, те се заели да изучават лекарското изкуство; изучили вълшебните свойства на различните билки и се прочули като лекари. Господ Иисус благословил двамата лекари и им дарувал чудотворна целителна сила. Братята били много скромни хора и лечители Те не търсели земна слава и величие, нито пък богатства. Не взимали от излекуваните болни ни пари, ни дарове, изпълнявайки строго съветите на Спасителя към апостолите: „Болни изцереявайте, прокажени очиствайте... Даром получихте, даром давайте“ (Мат. 10:8). Заради тяхното безкористие св. Църква ги назовава „безсребреници“. Като родни братя, които извършили един подвиг и постигнали равна светост, те били погребани в един гроб. По-късно над този гроб бил построен храм, в който се извършвали много чудеса по тяхното молитвено застъпничество.

© *Жития на светите.* Синопално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).

Света мъченица Неделя - Кириакия е родена в Мала Азия, навярно в Никомидия, столица на римския император Диоклетиан.

Тя била измолено с продължителни молитви чедо на благочестивите родители Доротей и Евсевия. Още от детство се посветила на Бога и решила цял живот да пази целомъдрие. Тя пораснала красива и умна девица. Много младежи търсели нейното съгласие за брак, но тя на всички отказвала с думите, че се е сгодила за Хрисос и иска да умре като девица.

Тогавя един младеж от знатно семейство, обиден от нейния отказ, съобщил на император Диоклетиан, че цялото семейство на девойката Неделя изповядва християнската вяра. Императорът заточил родителите в гр. Мелитин, където те пострадали мъченически, а

св. Неделя била подложена на жестоки мъчения заради вярата си.

На лобното си място ѝ решили да се помоли преди смъртта си.

След молитвата тя предала душата си на Господа, без да бъде посечена. Това станало на 7 юли 289 година.

Българските царе Асеновци (XII-XIII векове) пренесли мощите ѝ в столицата на Второто българско царство, Търново.

До нас се запазило на старобългарски език нейното житие, написано от св. Евтимий, патриарх Търновски, който и превел името на мъченицата от гръцки на български (Кириакия - Неделя). От това време и до наши дни в България останал обичаят да се превеждат гръцките имена на български.

© *Жития на светите.* Синодално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).

Старецът Паисий се е родил на 24 юли 1924 г. във Фараса, Кападокия. Той имал още осем братя и сестри. На 7 август 1924 г., една седмица преди жителите на Фараса да тръгнат за Гърция, старецът бил кръстен от св. Арсений Кападокийски, който настоявал да му даде своето име, „за да остави калугер след себе си“, както многозначително се изразил.

Впоследствие, вече в Гърция, Арсений завършил училище с много добър успех и показвал ясен стремеж да тръгне по монашеското поприще. Първият му досег с Дарвиновата теория за еволюцията предизвикал потрес в детската душа. Както сам разказвал той по-късно, започнал настойчиво да се моли:

„Ако Христос е Бог, сега ще ми се яви, за да повярвам!“. След тази мисъл веднага му се явил самият Христос, в нетварна светлина, погледнал го с много любов и му казал: „Аз съм въз-

кресието и животът. Който вярва в Мен, няма да умре, но ще живее!“

След като постъпил в армията, Арсений проявил чувствителност към болката на хората, която станала основен белег на неговия житейски път като състрадавал много на опечалените, подкрепяйки ги с молитвата си, която по чуден начин докосвала душите им и облекчавала скръбта им.

СВЪРЗОЧНИКЪТ НА БОГА

В армията Арсений постъпил през 1945 г. по време на Гражданската война в Гърция и служил като свързочник. Такава била неговата молитва към Христос – да му отреди такава служба, че „да не убие нито един човек“. Когато обаче се случвало да участва във военни действия, искал да е на първата бойна линия, за да не отидат там онези войници, които имали семейства. По-голямата част от времето си в армията обаче прекарал като свързочник, затова в много от неговите жития е наричан „Свързочника на Бога“.

Това прозвище получил от разговора си с един войник, който отричал необходимостта от монашески живот, а Арсений му отговорил, че монасите са „свързочниците на Бога“, имайки предвид т.нар. умна молитва и грижата им за останалото човечество.

СВЕТОСТТА И ЧУДЕСАТА НА СТАРЕЦА

Според Църквата чудесата никога не са били доказателство за святост, но светостта е невъзможна без чудеса. Приживе и/или след смъртта си светецът преживява страданието на ближния си като свое собствено и не могъл да остане безмълвен пред Бога свидетел на чуждата болка. И Бог чува молитвата му, защото светецът дотолкова е обикнал ближния си, че е готов да жертва нещо от себе си и дори самия себе си заради другия. Това е същността и на Христовото дело, на което всички в Църквата трябва да подражават.

СВЕТА ВЕЛИКОМЪЧЕНИЦА МАРИНА - 17 ЮЛИ

Света Марина се родила в Антиохия Писидийска от благородни родители, но не благоверни, а помрачени от езическото нечестие. Баща, Едесий, бил идолски жрец. Той дал дъщеря си Марина, останала без майка още след раждането, на кърмачка, живееща в едно село на петнадесет километра от града. Когато момичето пораснало, се оказало, че то било прекрасно по тяло и още по-прекрасно по душа: то се отличавало с благоразумие и с добронравие. Тъй като по това време било повдигнато гонение срещу християните, иереите и клириците, учители на Божието слово, се криели поради страх от мъчителите, едни в пустините и в планинските пещери, други между простолюдието в селата, облечени като просяци, но където можели, поучавали, макар и тайно, на святата вяра и обръщали мнозина от езическата заблуда към Христос. За Христовата вяра тя подложила честната си глава под меч и била обезгла-

вена, а душата била взета и занесена в небесните селения.

Така, на седемнадесети юли света великомъченица Марина завършила мъченическия си подвиг. А страданието описал един очевидец - Божият раб Теотим, който видял цялото мъчение.

СВЕТИ ПРОРОК ИЛИЯ е проповедник на Единия Бог по времето когато в Израил царува Ахав и жена му Иезавел. Те са идолопоклонници – принасят жертви на езическото божество Ваал. Иезавел по произход е финикийка.

Финикийците се покланят на Ваал и самата Иезавел е негова жрица. Царят и царицата явно склоняват народа към идолопоклонство. Пророк Илия открито ги изобличава и с това си спечелва ненавистта на царицата.

Като наказание за упорството на царя в идолопоклонството Господ изпраща зной в Израил. Три години от небето няма нито дъжд, нито роса. Сушата се прекратява само по молитвата на свети пророк Илия, което посрамва жреците на Ваал.

Това се случва при следните обстоятелства: пророкът събира на планината Кармил народа на Израил и жреците на Ваал, и предлага да съградят два жертвеника: един на Бога и един на Ваал; и да принесат жертви върху тях, но да не подклаждат огън. Ако Ваал изгори своята жертва с огън от небето, то той е истинният бог. Ако

Господ изгори Своята жертва, то Той е истинният Бог. Разбира се, Ваал не „приема“ своята жертва. А огън от Бога пояжда не само жертвата, но и дървата и каменния жертвеник, и дори окопа с водата, който Илия е заповядал да направят около жертвеника.

Народът на Израил се покаява и прославя Бога, а Илия собственооръчно избива всички жреци на Ваал, защото те подвеждат хората към идолопоклонство. След това той се моли на Господа за дъжд и Господ чува молитвата му.

За свети пророк Илия пише конкретно в Библията че той е взет жив на небето

: „...изведнъж се яви огнена колесница, и огнени коне, и ги раздвоиха един от други (пророк Елисей от пророк Илия), и Илия се понесе във вихрушка към небето” (4 Цар. 2:11).

Свети пророк Илия е предтеча на Христос съгласно църковното предание, което се основава на пророчеството на Малахия: „Ето, Аз ще пратя при вас пророка Илия, преди да настъпи денят Господен – велик и страшен” (Мал. 4:5), пророк Илия ще бъде предтеча на Второто пришествие на Христос на земята и ще бъде убит за своята проповед.

С това той ще повтори съдбата на свети Йоан Кръстител, който идва „в духа и силата на Илия” (Лк. 1:17) като Предтеча на Спасителя. Христос казва: „Илия първом ще дойде и ще уреди всичко; но казвам ви, че Илия вече дойде и го не познаха, а сто-

риха му, каквото си искаха; тъй и Син Човеческий ще пострада от тях” (Мат. 17:11-12).

За това, че пророк Илия е възвестител на Христос, свидетелстват неговите чудеса. По време на сушата, изпратена заради греховете на цар Ахав и израилевия народ, той живее в дома на вдовицата от Сарепта Сидонска, която е езичница по произход. Това е предобраз на идването на Христос при погиващия народ на Израил – Той е отхвърлен от израилтяните, но приет от езичниците.

В дома на вдовицата Илия възкресява единствения й син, който умира от тежка болест. Така и Христос възкресява мъртви в Своя земен живот.

Свещеното Писание разказва за още едно чудо, станало в дома на вдовицата – докато там живее пророкът, дървеното масло в гърнето не намалява и брашното в делвата не се свършва (виж 3 Цар. 17:14, 16). Това е предобраз на чудото с преумножаването на хлябовете и рибите, с които Господ нахранва народа, дошъл да Го чуе (виж Мат. 14:15-21; Мат. 15:32-38)

Свети пророк Илия е събеседник на Христос и Евангелието свидетелства за това, че той е най-велик сред пророците, поради факта, че само той и Моисей са удостоени да беседват с Христос по време на Неговото Преображение на планината Тавор.

Свети Пророк Илия в юдаизма

Още в древния, дохристиянски юдаизъм съществува предание за пророка Елияху, който е предтеча на Машиах (Месия). Това предание се е съхранило до днес. Нещо повече, смята се, че Илия не просто ще се върне на земята преди пришествието на Месията, но и ще Го помаже за цар (защото след многовековното прекъсване в династиите не може да има друго посочване на легитимния цар, освен непосредствено от Бога – чрез пророк).

Юдейската традиция също твърди, че Елияху посещава дома на всяко семейство, което празнува Песах (спомнянето за Изхода от Египет). Затова по време на ритуалната пасхална трапеза на масата слагат чаша за пророка.

Свети пророк Илия в исляма

В ислямската традиция пророк Илия се нарича Иляс. Неговото животоописание повтаря накратко библейската биография на пророка: той учи народа да се покланя на Единия Бог; наказва за поклонението на идола Ваал.

Някои тълкуватели на Корана и ислямски богослови смятат, че Идрис (Енох) и ал-Хидр (пророк, учител на Моисей, който също е безсмъртен; той няма аналог в Библията) – всъщност са други имена на пророк Илия. В исляма липсва есхатологичният смисъл, който се придава на личността на Илия в християнството и в юдаизма. Но вярата, че той е взет жив на небето присъства и в исляма.

Православната църква почита Успението на Света Анна, майката на Света Дева Мария. Това е вторият ден през годината, посветен на Света Анна. На 9 декември се празнува зачатие на Св. Анна.

Божият промисъл подготвил постепенно появяването на св. Дева Мария. Праведните Йоаким и Анна, които светата Църква нарича „богоотци“, живеели в Назарет. Йоаким произхождал от Давидовия род, а света Анна – от рода на Аарон. Били много щедри и милосърдни, но всекидневна скръб помрачавала живота на тези добри хора – нямали деца.

На един от големите празници Йоаким отишъл в Йерусалим; искал да принесе жертва на Бога. В храма обаче първосвещеникът му рекъл, че не е достоен да принесе жертвата си и че заради греховете му Бог не го е дарил с деца. Йоаким се нажалил така дълбоко, че вместо да се прибере при жена си, отишъл в пустинята и прекарал 40

дни в пост и молитва. Вестта за тревогата на Йоаким стигнала в Назарет до Анна. Тя затъгувала дори повече от мъжа си, защото считала себе си причина за бездетството им. И започнала Анна да се моли с цялата си душа и още по-горещо на Бога:

„Господи, Господи! Ти си дарил на Сарра в старините й син. Чуй и мене. И аз ще Ти принеса роденото от мене в дар, за да бъде благословено в него Твоето милосърдие!“... Ангел Господен застанал пред нея и й казал: „Ано, твоята молитва е чута. Твоите вопли преминаха облаците. Твоите сълзи капнаха пред Господа. Ти ще родиш благословена дъщеря, заради която ще бъдат благословени всички земни родове. Чрез нея ще бъде дадено спасение на целия свят. Ще я наречете Мария.“

Анна веднага дала обещание, че ако роди дете, ще го даде в служба на Бога.

Преди да сподели своята радост с мъжа си, тя отишла в Йерусалимския храм, за да благодари на Бога и там да повтори своето обещание. Йоаким починал на 80-годишна възраст.

След неговата смърт, Света Анна се преселила от Назарет в Йерусалим, за да бъде близо до дъщеря си. Там тя се моела постоянно в храма до своята смърт.

Из Жития на светите, Синодално издателство 1991

СВЕТИ ПАНТЕЛЕЙМОН - 27 ЮЛИ

Пози светец, чиято родина е Никомидия, е син на Евсторгий и Евбула. Баща му бил идолопоклонник, но майка му била християнка от своите предци. Именно чрез нея той бил наставляван в благочестие, а още по-късно бил катехизиран в Христовата вяра от свети Ермолай (вж. 26 юли) и кръстен от него. Тъй като владел лекарското призвание, той го упражнявал по филантропски начин, като лекувал всяка болест повече с помощта на Христовата благодат, отколкото с лекарства. Така, въпреки че родителите му го нарекли Пантолеон (“във всичко лъв”), заради състраданието, което проявявал към

душите и телата на всички, той достойно бил преименуван на Пантелеймон, което означава “всемилостив”. При един случай, когато върнал зрението на един сляп човек, призовавайки Божественото име, той просветлил и очите на душата на този човек за познанието на истината. Това станало и причина за мъченическата смърт на слепия, тъй като, когато го попитали от кого и по какъв начин са му били отворени очите, по подобие на онзи слепец от Евангелието той с дръзновение изповядал както кой е лекарят, така и начина на изцеление. Заради това той беше незабавно умъртвен. Пантелеймон също бил арестуван и след като понесъл много рани, накрая бил обезглавен през 305 г., по време на управлението на Максимиан. Свети Пантелеймон е един от светите незаконородени и е на особена почит сред тях, както свети Георги е сред мъчениците.

След смъртта на св. Методий, архиепископ Моравски († 885 г.), немското духовенство изгонило из Моравия апостолите на славянската реч. Тогава св. Климент с някои свои събратя намерил добър прием в родната си България, която вече официално била приела християнството и имала нужда от учители на славянски език. Благоверният цар Борис-Михаил изпратил Климента (886 г.) в югозападната половина на своята обширна държава, в македонската област Кутмичевица с главни градове Девол и Охрид. Там той работил с голяма ревност между новопокръстените българи като учител и свещеник. На събора в Преслав (893 г.) Климент бил избран за “пръв епископ на българския език”. Като свещеник и епископ той неуморно работил 30 години (886-916 г.) за утвърждаване на християнската вяра сред своя

народ. Денем той обучавал деца и юноши, а нощем се молел и пишел: превеждал книги от гръцки на български език; съставял проповеди за празници, които сам произнасял или неговите ученици ги прочитали пред новопокръстения български народ. Построил църкви и манастири. С молитвата си извършвал много чудеса. Той опростил глаголицата и съставил буквите на тъй наречената славянска азбука “кирилица”. Само в западната половина на тогавашна България св. Климент имал около 3500 ученици, които приемали свещен сан и постепенно измествали из България гръцкото духовенство с неговия непонятен за простия народ гръцки език. Като си приготвил предварително гроб в основания от него манастир “Св. Пантелеймон”, св. Климент починал на 27 юли 916 година. След смъртта му Господ го прославил с благодатни чудеса. Служба и жития на св. Климент са съставени от негови непосредствени ученици или от далечни наследници на епископската му катедра, като знаменитите охридски архиепископи Теофилакт (1094-1107 г.) и известният канонист Димитрий Хоматиян (1216-1234 г.).

ОХРИДСКА ЛЕГЕНДА (Кратко житие на св. Климент Охридски, Димитрий Хоматиан)

